

A Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság I. negyedéves tevékenysége

A Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság 2011 februárjában és márciusában vett részt európai szintű értekezleteken. Februárban elsősorban a bőr- és cipőipar aktuális kérdéseivel foglalkoztak, márciusban került sor a textil- és ruházati ipar problémáinak és az ezen a szakterületen végzendő munkának a megbeszélésére.

Az EURATEX és az ETUF:TCL, mint európai szintű szociális partnerek szerepet játszanak és továbbiakban is javítani kívánják az ágazati alapú szociális párbeszédjüket, mégpedig minőségi párbeszéd tekintetében, aszerint a munkaprogram szerint haladva, amelyet 2007-ben fogadtak el. Ennek a programnak a célja – amit a nemzeti szintű szociális partnerek is támogatnak –, hogy uniós szinten javítsák az autonóm, ágazati alapú szociális párbeszédet és nemzeti dialógusokat európai keresztágazati szinten is.

A program tükrözi ill. a programot alátámasztja a 2010. október 28-i bizottsági közlés nyomán követése is, amely a kommunikációról, ill. a globalizációs terület egy integrált iparpolitikájáról szól. A program különböző szekciókra strukturált: kereskedelem, ipar-, és szociális politika, valamint bővítés.

- Kereskedelem: a WTO-n és az EU EFTA megálapodásokon belül a textil- és ruházati ipari kérdésköröknek nyomon követése.

- Ipar: a 2010. október 28-i közlés nyomán követése „a globalizációs terület egy integrált iparpolitikája” területén, az Egységes Piac és az EU kezdeményezések nyomán követése.

- Bővítés: az EURATEX, a COTANCE és az ETUF:TCL közös projektjeinek megbeszélése és nyomon követése az új tagállamok és a csatlakozásra váró országok szociális partnereinek kapacitásépítéséről, azzal a céllal, hogy teljes egészében részt tudjanak venni az EU szintű szociális párbeszédben.

- Közbeszerzés: a Szociális Kézikönyv nyomán követése az EU szabályokról, az állami segínyt, a közbeszerzést és a belső piacot érintve. Ez utóbbinál általános gazdasági érdekről és általános érdekeket szolgáló szociális szolgáltatásokról, valamint az EU közbeszerzési politikájának modernizációjáról van szó.

- Európai Keretmegállapodás/Magatartás Kódex: az 1997. évi EU Szociális Magatartás Kódexének lehetséges naprakésszé tétele, beiktatása munkabizottságon keresztül.

- Az ipari változások előrejelezése: szociális párbeszéd, az ETUF:TCL és az EURATEX közösen benyújtott projektje a kutatással foglalkozó akcióprogramról, annak érdekében, hogy a szerkezetátalakításra vonatkozó változásokat jobban előre lehessen látni, meg lehessen becsülni a textil-, a ruházati és a bőriparban.

- Képzés és szakképzés:

- EU szintű közös projekt (Euratex-ETUF:TCL-Cotance) az európai textil-, ruházati és bőripari ágazati tanácsról a foglalkoztatásért és szaktudásért, képzettségért:

nyomon követés és beiktatás;

- lehetséges másik közös EU szintű projekt megbeszélése a folyamatosan változtatott, igazított szakképzésről és oktatásról; a foglalkoztatás érdekében erre egy javító/jobbitó stratégia kidolgozása.

- Egyéb közös projekt:

- EU REACH projekt mind a munkaadók, mind a munkavállalók igényeinek felméréséről/meghatározásáról, annak érdekében, hogy a vegyi anyagok vonatkozásában az megfeleljen az EU szintű szabályozásoknak.

Az EU 1997-es Szociális Magatartás Kódexe

A nemzeti szociális partnerektől még az ülést megelőzően kértek tájékoztatást az adott országban érvényben lévő Magatartás Kódex tartalmáról, amelyet a nemzeti szintű szociális partnerek kötöttek. *Francesco Marchi* az ülésen összefoglalta az Euratex és szociális partnerével, az ETUF:TCL-lel folytatott megbeszélését e témakörben, a célból, hogy a meglévő kódexet naprakésszé tegyék és beiktassák.

Az Euratex Franciaországból, Hollandiából, Horvátországból, Magyarországról és Németországból kapott választ a kiküldött kérdőívre. A kapott válaszok főleg és túlnyomó többségükben a textiliparból származtak – ahol a szakszervezetek sokkal erősebbek, mint a ruházati iparban.

Hollandiában a fennálló helyzet nem csak szociális standardokról szól, hanem a vállalatok szociális felelősségvállalásáról is. Bemutattak egy Törökországban lezajlott eseményről szóló esettanulmányt, ahol szakszervezetei jogokat sértettek meg. Itt orvosolták a problémát, hogy vállalatok jó hírnevén ne essék csorba. Tárgyaltak a helyi szakszervezetekkel és megoldották a problémát tréning szemináriumokon keresztül és egy kollektív szerződés aláírásával.

Németországban 2010 decemberében fogadták el az új Magatartás Kódexet. Ennek az a jellegzetessége, hogy nemzeti szakszervezet nélkül alakították ki. Ebben a német ipar nem csak szociális aspektusokat fed le, hanem másokat is (pl. környezetvédelem, a vállalatok szociális felelősségvállalása). A német képviselő azt is hangsúlyozta, hogy unfair kikötésekkel nem szabad a kis- és középvállalkozásokat számukra elfogadhatatlan nyomással sújtani.

A *lengyel* szövetség tagjainak összetételében a textilipar képviselése egyre csökken, inkább a ruházati ipar jelenik meg. A közbeszerzés számukra kulcsfontosságú tényező és ennek belefoglalását szorgalmazzák a Magatartás Kódexbe, ezzel is terjesztve a jó gyakorlatokat.

A Magatartás Kódexben a munkaidő direktíva jelentős helyet foglal el. Az EU ezen direktívája azt mondja ki, hogy a maximális heti munkaidő 17 hét átlagában 48 óra lehet. Ez minden tagállamra érvényes,

kivéve az Egyesült Királyságot, ahol egy termelés-kihelyezési alapra (külső országba kihelyezett bér munkára) értelmezve a munkavállalók dolgozhatnak többet is, mint heti 48 óra, amennyiben ők maguk vállalkoznak erre és szeretnék azt, de kényszeríteni őket erre nem lehet.

Franciaországban a törvény 35 órás munkahetet jelölt meg. Kollektív tárgyalások során hasonló eredményre jutottak más országokban is, mint például Németországban. Ennek legfőbb oka az, hogy Európában éves szinten kevés a ledolgozott órák száma, mivel viszonylag magas összegeket fizetnek ki a távollétekre. A teljes, fix munkaidőben foglalkoztatottaknak általánosságban 4–6 hét szabadsága van.

A munkabizottság egyértelműen abban, hogy az EU 1997-es Magatartás Kódexét kiterjesztik azokra a vállalatokra is, amelyek harmadik országban termelnek, mivel ez az a fő színtér, ahol a szociális problémák leginkább előfordulhatnak.

Ami a közbeszerzést és ennek gazdasági fontosságát illeti (az EU GDP-jének 17%-áról van szó!), a résztvevők felkérték az Euratex-et, hogy csakis erre a témakörre állítsanak fel egy munkabizottságot.

Szociális közbeszerzés

Az uniós közbeszerzések jogi alapjait a közbeszerzési irányelvekben fektették le, amelyek teret adnak a szociális szempontok figyelembevételének.

Az állami szervek jelentős felhasználónak tekintendők az EU-ban. Körültekintő közbeszerzés során elő tudják segíteni a tisztességes munkához való jutást, az etikus kereskedelmet.

Az EU jelenlegi jogi előírásai lehetőséget teremtenek arra, hogy a szociális szempontokat a közbeszerzések során figyelembe vegyék, azaz ne csak az árat értékeljék elsődleges fontosságúnak egy adott közbeszerzés elnyerésekor, hanem a legjobb ár/érték arányt is vegyék figyelembe.

Szociális szempontok a közbeszerzések esetén:

- A munkalehetőségek javítása – fiatalok, tartós munkanélküliek foglalkoztatása.
- A tisztességes munka elősegítése – munkaügyi normák betartása, tisztességes bér, munkahelyi egészség és biztonság védelme, szociális párbeszéd.
- A szociális jogok és a munkajogok tiszteletben tartása – nők és férfiak közötti (bérezési) egyenlőség, azaz az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének megvalósítása.
- Etikus kereskedelem.
- A kis- és középvállalkozások támogatása – fontos, hogy egy adott közbeszerzés volumene ne szabjon gátat a kis- és középvállalkozások szerepvállalásának, kapjanak elegendő időt ajánlatuk kidolgozásához. Számukra a határidőre történő fizetés elengedhetetlen kelléke a pályázat kiírásának.
- A vállalatok széles körű társadalmi felelősségvállalásának elősegítése.

Az eredet megjelölése

Noha a februári ülésen nem a textil- és ruhaipar volt a főtéma, ezt a szakágazatot is érinti, hogy az Európai Parlament ragaszkodik a termékek eredetének megjelöléséhez és az erre vonatkozó rendelet megjelenése 2012-ben várható. Erre nézve öt éve zajlik a vita és eddig nem sikerült megállapodásra jutni. Az eredet megjelölését az Európai Bizottság támogatta, a Tanács azonban elutasította. Mindkét intézmény újra tárgyal erről. A bőrtermékek címkézésén fel kell tüntetni az eredetet. Ha a textilipari termékeknél nem jön létre erre vonatkozó megállapodás, akkor továbbra is marad a patthelyzet. A rendelet megjelenése ugyanis az eredet megjelölésének elfogadásától függ.

Lázár Károly